

Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu
Studium Kształcenia Podyplomowego
Wydział Farmaceutyczny

Koncyliacja lekowa – korzyści dla pacjenta oraz systemu opieki zdrowotnej w Polsce

mgr Dominika Mroczkowska -Bigos

Praca pogładowa w ramach specjalizacji z farmacji klinicznej

Kierownik Specjalizacji: mgr farm. Arkadiusz Litwin

Streszczenie

Koncyliacja lekowa jest procesem mającym na celu zapewnienie bezpieczeństwa farmakoterapii poprzez uzyskanie pełnej i aktualnej listy leków stosowanych przez pacjenta oraz porównanie jej z aktualnymi zaleceniami terapeutycznymi. Współczesna medycyna zmaga się z problemem wielolekowości, szczególnie w populacji osób starszych oraz pacjentów z chorobami przewlekłymi. W takich sytuacjach wzrasta ryzyko wystąpienia błędów lekowych, interakcji między lekami oraz działań niepożądanych. Koncyliacja lekowa jest narzędziem pozwalającym na identyfikację i eliminację tych zagrożeń.

Celem niniejszej pracy jest przedstawienie znaczenia koncyliacji lekowej oraz analiza korzyści wynikających z jej stosowania dla pacjentów i systemu opieki zdrowotnej w Polsce. W pracy omówiono definicję i etapy koncyliacji lekowej, jej rolę w poprawie bezpieczeństwa farmakoterapii oraz wpływ na efektywność funkcjonowania systemu ochrony zdrowia.

Na podstawie analizy literatury naukowej można stwierdzić, że wdrożenie koncyliacji lekowej przyczynia się do zmniejszenia liczby błędów farmakoterapii, ograniczenia działań niepożądanych leków oraz poprawy jakości opieki nad pacjentem. Jednocześnie proces ten może prowadzić do redukcji kosztów leczenia poprzez ograniczenie hospitalizacji oraz powikłań polekowych. Mimo licznych korzyści koncyliacja lekowa nie jest jeszcze powszechnie stosowana w Polsce, co wynika m.in. z ograniczonej liczby farmaceutów klinicznych oraz braku jednolitych standardów postępowania.

Spis treści

1. Wstęp
2. Pojęcie i istota koncyliacji lekowej
3. Znaczenie koncyliacji lekowej w zapewnieniu bezpieczeństwa pacjenta
4. Korzyści koncyliacji lekowej dla pacjenta
5. Korzyści koncyliacji lekowej dla systemu opieki zdrowotnej
6. Wyzwania we wdrażaniu koncyliacji lekowej w Polsce
7. Podsumowanie
8. Bibliografia

1. Wstęp

Bezpieczeństwo farmakoterapii stanowi jeden z najważniejszych elementów współczesnej opieki zdrowotnej. Wraz z rozwojem medycyny oraz zwiększającą się liczbą dostępnych preparatów leczniczych rośnie również ryzyko występowania błędów lekowych oraz działań niepożądanych. Problem ten jest szczególnie widoczny w populacji osób starszych, u których często występuje wielochorobowość wymagająca jednoczesnego stosowania wielu leków¹.

Wielolekowość (polipragmazja) zwiększa ryzyko wystąpienia interakcji lekowych, niewłaściwego dawkowania oraz powielania leków o podobnym działaniu. Dodatkowo pacjenci często korzystają z usług wielu specjalistów, co może prowadzić do braku spójności w prowadzonej farmakoterapii. W takich sytuacjach szczególnie ważne staje się zapewnienie ciągłości i bezpieczeństwa leczenia farmakologicznego².

Jednym z narzędzi służących poprawie bezpieczeństwa farmakoterapii jest koncyliacja lekowa. Proces ten polega na uzyskaniu dokładnej listy wszystkich leków przyjmowanych przez pacjenta oraz porównaniu jej z aktualnymi zaleceniami terapeutycznymi. Dzięki temu możliwe jest wykrycie potencjalnych błędów i niezgodności w leczeniu oraz wprowadzenie odpowiednich korekt³.

Celem niniejszej pracy jest przedstawienie znaczenia koncyliacji lekowej oraz omówienie korzyści wynikających z jej stosowania zarówno dla pacjenta, jak i dla systemu opieki zdrowotnej w Polsce.

---

2. Pojęcie i istota koncyliacji lekowej

Koncyliacja lekowa (ang. *medication reconciliation*) jest procesem polegającym na systematycznym porównaniu informacji o lekach stosowanych przez pacjenta z aktualnymi zleceniami medycznymi. Celem tego procesu jest identyfikacja oraz wyeliminowanie niezamierzonych rozbieżności w farmakoterapii⁴.

Proces koncyliacji lekowej obejmuje kilka etapów. Pierwszym z nich jest zebranie szczegółowego wywiadu dotyczącego wszystkich leków stosowanych przez pacjenta. Obejmuje to nie tylko leki przepisywane przez lekarza, ale również preparaty dostępne bez recepty, suplementy diety oraz produkty ziołowe⁵.

Kolejnym etapem jest weryfikacja uzyskanych informacji poprzez analizę dokumentacji medycznej pacjenta oraz konsultację z personelem medycznym. Następnie uzyskana lista leków jest porównywana z aktualnymi zaleceniami terapeutycznymi w celu identyfikacji potencjalnych niezgodności.

Do najczęściej występujących rozbieżności lekowych należą:

- pominięcie leku stosowanego wcześniej przez pacjenta,
- nieprawidłowe dawkowanie leku,
- powielanie leków o podobnym mechanizmie działania,
- występowanie niebezpiecznych interakcji między lekami.

Istotną rolę w procesie koncyliacji lekowej odgrywa farmaceuta kliniczny, który dzięki swojej wiedzy dotyczącej farmakologii i interakcji lekowych może wspierać lekarzy w optymalizacji terapii⁶.

---

3. Znaczenie koncyliacji lekowej w zapewnieniu bezpieczeństwa pacjenta

Błędy lekowe stanowią jedno z poważniejszych zagrożeń dla bezpieczeństwa pacjentów. Mogą one występować na różnych etapach procesu leczenia – od przepisywania leków, poprzez ich wydawanie, aż po stosowanie przez pacjenta.

Szczególnie wysokie ryzyko występuje podczas zmiany miejsca leczenia pacjenta, np. w momencie przyjęcia do szpitala lub wypisu z oddziału. W takich sytuacjach często dochodzi do niezamierzonych zmian w terapii, które mogą prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych⁷.

Badania wskazują, że znaczna część błędów farmakoterapii wynika z braku pełnych informacji o lekach stosowanych przez pacjenta. Koncyliacja lekowa pozwala na uzupełnienie tych informacji oraz identyfikację potencjalnych zagrożeń związanych z farmakoterapią.

Dzięki temu możliwe jest zmniejszenie liczby działań niepożądanych leków, poprawa skuteczności leczenia oraz zwiększenie bezpieczeństwa pacjenta.

---

4. Korzyści koncyliacji lekowej dla pacjenta

Jedną z najważniejszych korzyści koncyliacji lekowej jest poprawa bezpieczeństwa stosowania leków. Dzięki dokładnej analizie farmakoterapii możliwe jest wykrycie potencjalnych błędów oraz wprowadzenie odpowiednich zmian w terapii.

Koncyliacja lekowa przyczynia się również do ograniczenia ryzyka interakcji lekowych. Problem ten jest szczególnie istotny w przypadku pacjentów przyjmujących wiele leków jednocześnie, np. w terapii chorób przewlekłych⁸.

Kolejną korzyścią jest poprawa skuteczności leczenia. Dzięki uporządkowaniu informacji o stosowanych lekach oraz eliminacji niepotrzebnych preparatów możliwe jest lepsze dostosowanie terapii do indywidualnych potrzeb pacjenta.

Koncyliacja lekowa ma także istotne znaczenie edukacyjne. Podczas wywiadu lekowego pacjent uzyskuje informacje dotyczące prawidłowego stosowania leków, co sprzyja zwiększeniu przestrzegania zaleceń terapeutycznych.

---

5. Korzyści koncyliacji lekowej dla systemu opieki zdrowotnej

Wdrożenie koncyliacji lekowej przynosi również liczne korzyści dla systemu ochrony zdrowia. Jedną z nich jest ograniczenie liczby hospitalizacji spowodowanych działaniami niepożądanymi leków.

Optymalizacja farmakoterapii pozwala także na zmniejszenie kosztów leczenia poprzez eliminację niepotrzebnych leków oraz ograniczenie liczby powikłań związanych z ich stosowaniem.

Wprowadzenie koncyliacji lekowej sprzyja również rozwojowi farmacji klinicznej oraz zwiększeniu roli farmaceutów w systemie opieki zdrowotnej. Współpraca między lekarzem

a farmaceutą umożliwił bardziej kompleksową opiekę nad pacjentem oraz poprawę jakości świadczeń zdrowotnych⁹.

---

6. Wyzwania we wdrażaniu koncyliacji lekowej w Polsce

Mimo licznych korzyści koncyliacja lekowa nie jest jeszcze powszechnie stosowana w polskim systemie opieki zdrowotnej. Do głównych barier jej wdrażania należą niedostateczna liczba farmaceutów klinicznych w placówkach medycznych oraz brak jednolitych standardów postępowania.

Istotnym problemem jest również ograniczony dostęp do pełnej dokumentacji medycznej pacjenta oraz niewystarczająca świadomość znaczenia koncyliacji lekowej wśród personelu medycznego.

W ostatnich latach podejmowane są jednak działania mające na celu rozwój opieki farmaceutycznej oraz zwiększenie udziału farmaceutów w procesie terapeutycznym.

---

7. Podsumowanie

Koncyliacja lekowa stanowi ważne narzędzie poprawy bezpieczeństwa farmakoterapii oraz jakości opieki zdrowotnej. Proces ten umożliwia identyfikację błędów lekowych, ograniczenie ryzyka działań niepożądanych oraz optymalizację terapii farmakologicznej.

Korzyści wynikające z jej stosowania obejmują zarówno poprawę zdrowia pacjentów, jak i zwiększenie efektywności funkcjonowania systemu ochrony zdrowia. Wprowadzenie koncyliacji lekowej w szerszym zakresie w Polsce może przyczynić się do poprawy jakości opieki medycznej oraz zmniejszenia kosztów leczenia.

Bibliografia

1. Jaźwińska-Tarnawska E., Ungeheuer Z., Fedorowicz O. **Koncyliacja – nowy element nadzoru nad bezpieczeństwem farmakoterapii**. Farmacja Polska, 2018.
2. Woron J., Tyimiński R. **Niekorzystne interakcje leków – aspekty kliniczne i prawne**. Warszawa: PZWL.

3. International Pharmaceutical Federation. **Medicines reconciliation toolkit.** 2021.
4. Fedorowicz O., Tusińska M. **Rola farmaceuty w procesie koncyliacji lekowej.** Farmacja Polska.
5. Wieczorowska-Tobis K., Grześkowiak E., Józwiak A. **Farmakoterapia geriatryczna.** Warszawa: PZWL.
6. Polskie Towarzystwo Farmacji Klinicznej. **Standard koncyliacji lekowej.**
7. Institute for Healthcare Improvement. **Medication Reconciliation to Prevent Adverse Drug Events.**
8. WHO. **Medication Without Harm – Global Patient Safety Challenge.**
9. Krzyżaniak N., Pawłowska I. **Opieka farmaceutyczna w praktyce klinicznej.**